ΟΜΙΛΙΑ κ. ΜΟΡΦΑΚΙΔΗ ΧΡΗΣΤΟΥ
Επίκουρου Καθηγητή Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Εἰς τὸ Μνημόσυνον Θρακικοῦ ῾Ελληνισμοῦ,
῾Ιερὸς ναὸς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς,
Κυριακή, 29 Μαρτίου 2020

«Τῆς Θράκης τὰ τείχη εἶναι οἱ ψυχές τῶν Θρακιωτῶν»

Η θρακιώτικη ψυχὴ στέκει ὀρθὴ κι᾽ ἀλύγιστη στοὺς ἀνέμους τῶν καιρῶν. ῾Η ψυχὴ ποὺ καταλάμπεται ἀπ᾽ τοῦ Χριστοῦ τὸ φῶς τὸ ἱλαρόν. Καθὼς μᾶς ἔγραψε ὁ κυρ Φώτης Κόντογλου: « Οἱ λαοὶ ποὺ ζοῦνε μὲ πόνο καὶ μὲ πίστη τυπώνουνε βαθιὰ τὸν χαρακτῆρα τους στὸν σκληρὸ βράχο τῆς ζωῆς».

῞Ενα γράμμα στέλνει σήμερα – μέρα μνήμης τοῦ θρακικοῦ ἑλληνισμοῦ – κάθε Θρακιώτης στὸν πρόγονο τῆς θρακικῆς πατρίδας ποὺ πότισε μὲ τὸν ἱδρῶτα καὶ μὲ τὸ αἷμα του τὴν γῆ τῆς Θράκης.

῾Ο χρόνος ποὺ μοιάζει νὰ μᾶς χωρίζει ἀπὸ σένα παπποῦ, ἀπὸ σένα γιαγιά, τοὺς γεννημένους καὶ διωγμένους ἀπ᾽ τὴν θρακικὴ ἑστία, δὲν εἶναι ἐμπόδιο. Γιὰ τὸν χριστιανὸ ἡ προσευχὴ κι᾽ ἡ Θεία Λειτουργία δένει τὰ περασμένα καὶ τὰ μελλούμενα στὸ ἀτελεύτητο παρόν.

῾Απὸ κει, λοιπόν, καὶ τὸ θάρρος νὰ μιλήσω σὲ σένα, γιαγιά, σὲ σένα, παπποῦ τοῦ καθενός ἀπὸ μᾶς ποὺ ἀξιωθήκαμε νὰ δοῦμε τὸ φῶς τῆς ζωῆς, βλαστήματα τῆς δικῆς σας ἀγάπης γιὰ ζωή.

Τὰ πάθια καὶ τοὺς καημούς σας θὰ ἱστορήσω σήμερα. Σήμερα, ποὺ τῶν καιρῶν τὰ σύννεφα πασχίζουν – μάταια εὐτυχῶς – νὰ κρύψουν τὸ Φῶς τὸ ᾽Αληθινὸν ἀπὸ τὴν καρδιά τῶν χριστιανῶν.

Στὴν χιλιόχρονη πρωτεύουσα τῆς Ρωμηοσύνης, περίπου δεκαπέντε αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὰ δικά σας πάθη καὶ δεκάξι πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα τούτη ἕνας μεγάλος Βασιλιὰς ἀναφωνοῦσε «Νενίκηκά σε, Σολωμών!». ῾Η ῾Αγια-Σοφιὰ δὲν εἶναι τὸ μόνο σημάδι ποὺ ὁ ᾽Ιουστινιανὸς ἄφησε στὴν γῆ. Δεκάξι αἰῶνες τώρα, ὅπως καὶ πρὶν λίγο, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ στὸν οὐρανό, ψάλλεται ὁ ὕμνος ποὺ γράφτηκε ἀπὸ τὸ ἴδιο αὐτοκρατορικὸ χέρι: «῾Ο Μονογενὴς ῾Υιὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἀθάνατος ὑπάρχων…».

Εἶναι ὁ ἴδιος αὐτοκράτορας ποὺ παραδίδοντας στὴν ἀνθρωπότητα τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας – δῶρο κι᾽ ἐκεῖνο τῆς Ρωμηοσύνης πρὸς τὰ ἔθνη τῆς οἰκουμένης – σημείωσε στὸ περιλάλητο νομοθέτημά του, ποὺ τὸ ὀνόμασε «Νεαρές»: «῞Αν μιλήσεις γιὰ τῶν Θρακῶν τὴν χώρα, εὐθὺς ὁ νοῦς φθάνει στὸ ἦθος τὸ στρατιωτικὸ καὶ στὴν ἀνδρεία. Γιατὶ αὐτά τὰ δυο εἶναι γνωρίσματα δεμένα μὲ τὴν γῆ τῆς Θράκης». (Νεαρά 26)

Μὰ μέσα ἀπ᾽ τοὺς αἰῶνες ἕνας ἄλλος ἔνδοξος Αὐτοκράτορας, κεῖνος ποὺ καὶ στὴν μικρή μας Κομοτηνῆ οἰκοδόμησε τὸ φρούριό της ποὺ τὴν στολίζει μέχρι σήμερα, ὁ Μέγας Θεοδόσιος, μᾶς διδάσκει μὲ τὴν δική του μετάνοια, μὲ τὴν καρδιακή του συντριβή, ὅταν δὲν δίστασε – βασιλιὰς αὐτός – νὰ ξαπλώσει πρηνῆς καὶ συντετριμμένος ἐμπρὸς εἰς τὸν ἐπίσκοπο ποὺ τοῦ εἶχε φράξει τὸν δρόμο πρὸς τὴν ἐκκλησία, ἄν ἔμενε δίχως μετάνοια.

Εστειλε ὁ Θεὸς κοντά στοὺς δικούς μας χρόνους, πρόγονοί μας τῆς θρακικῆς γῆς, μόλις δυὸ γενιές ὕστερα ἀπ᾽ τὴν δική σας, τὸν διάκονο τῆς ἀνθρώπινης ἐπιστήμης, τῆς ἐπιστήμης ποὺ ἡ ἑλληνικὴ λαλιὰ τὴν ὀνόμασε «ἱστορία» νά μᾶς μιλήσει γιὰ κεῖνα ποὺ μὲ καρτερία καὶ μὲ σταθερὴ πίστη στὸν Θεό – πολύτιμη κληρονομιὰ γιά μᾶς τὰ παιδιά σας – ὑπομείνατε: ῾Ο Κωνσταντῖνος Βακαλόπουλος,

δάσκαλος στὸ ἀνώτερο ἵδρυμα τῆς παιδείας μας στὴν Συμβασιλεύουσα τὶς περασμένες δεκαετίες, μᾶς φανέρωσε πὼς ὁ ξεριζωμός σας τοῦ 1922 δὲν ἀποτέλεσε ἁπλὰ καὶ μόνον ἀπόρροια τῆς τραγικῆς κατάληξης τῆς Μικρασιατικῆς ἐκστρατείας, ἀλλὰ ἦταν τὸ τελευταῖο ἐπεισόδιο στὴν σειρὰ τῶν βασάνων ἀπὸ τὸ κίνημα τῶν Νεοτούρκων τὸ 1908, μὲ ἀποκορύφωμα τὸν διωγμό σας ἐκεῖνο τὸ «Μαῦρο Πάσχα» τοῦ 1914.

Οἱ κατατρεγμοὶ κι᾽ οἱ βιαιότητες ποὺ ζήσατε στὰ δικά σας νιάτα, Θρακιώτη παππού, Θρακιώτισσα γιαγιά, δίνουν στὶς δικές μας συννεφιασμένες μέρες ὑπομονή καὶ κουράγιο. Ἡ θρακιώτικη ψυχή, ὅπως τότε, ἔτσι καὶ τῶρα, μὲ σύμμαχο τὴν Παναγιά μας πέρασε καὶ ξαναπερνὰ ἀβύθιστη τὴν φουρτουνιασμένη θάλασσα τοῦ κόσμου.

Τυρολόη, ᾽Αρκαδιούπολη, Σαράντα ᾽Εκκλησιές, Γάνος καὶ Χώρα, Μακρᾶ Γέφυρα κι᾽ ᾽Αδριανούπολη, Μάλγαρα καὶ Κεσσάνη, Σηλυβρία καὶ Ραιδεστός, Βιζύη καὶ Σκοπός, Πέτρα καὶ Σκόπελος. Γεμίσατε στὸ διάβα τῶν χρόνων μὲ μνῆμες τὰ κύτταρα τῶν προγόνων καὶ τὰ δικά μας μὲ τρόπο ἀνεξίτηλο. Δὲν ζεῖ δίχως πατρίδα ἡ ἀνθρώπινη ψυχή. Κάστρα καὶ χωριά τῆς ἀλησμόνητης Θράκης, ἐδώ, στὴν φλοῦδα τῆς θρακιώτικης γῆς ποὺ σήμερα φυλάττει τὸ γένος τῶν Ρωμηῶν, τὰ παιδιά σας ταπεινὰ καὶ μὲ ἐπίγνωση κουβαλοῦν τὰ πολυτίμητα νάματα τῆς πίστης στὸν Θεό καὶ τῆς ἀγάπης στὴν πατρῶα θρακικὴ γῆ γιὰ νὰ τὰ παραδώσουν καὶ σὲ κείνους ποὺ θὰ ακολουθήσουν.

Ὁ δικός σας Γολγοθᾶς γράφτηκε στὴν μνήμη καὶ στὴν ἱστορία μὲ μιὰ λέξη: Γενοκτονία. Μεθοδευμένη καὶ γενικὴ ἐξόντωσι καὶ διωγμός. Μοιάζει βαρὺς σὲ μᾶς ὁ Σταυρός σας. Τὸν θυμόμαστε σήμερα γιὰ νὰ προσευχηθοῦμε στὴν μνήμη σας μὰ καὶ γιὰ νὰ ζητήσουμε, ἁγιασμένες στὸ μαρτύριο θρακιώτικες ψυχές, τὶς πρεσβεῖες σας πρὸς τὸν Πανάγαθο Θεό, τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ πρὸς τὴν σπλαχνική Μητέρα Του νὰ μᾶς διαφυλάξη ἕως ὅτου περάσουμε τὴν στενωπό τῶν δικῶν μας καιρῶν.

Σᾶς θυμόμαστε στὰ παιδικά μας χρόνια στὶς γειτονιές τῆς Κομοτηνῆς καὶ στὰ χωριά τῆς Ροδόπης νὰ εὔχεστε «καλὴ πατρίδα». Μὲ τούτη τὴν φράσι στὰ χείλη εἰσήλθατε στὴν οὐράνια πατρίδα ὅλων μας, κείνη ποὺ στὰ νιάτα τοῦ καθενός μας τὸ ρεῦμα τοῦ κόσμου μὲ πεῖσμα παλεύει νὰ κρύψει.

Ὅμως, ὅπως πάντα, ἔτσι καὶ τῶρα, ὁ Κύριος δὲν ξέχασε τὸν λαό Του. Ἔστειλε στὸ πλήρωμα τῆς ᾽Εκκλησίας καὶ στὰ χρόνια μας ἀποστόλους. Στὸ φωτεινό τους πρόσωπο, στὸν θερμό τους λόγο γνωρίσαμε τοὺς ἁπλανεῖς ὁδηγούς, κείνους ποὺ ἔδειξε ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος σὰν εἶπε: «Εἷς ἄνθρωπος ζήλῳ πεπυρωμένος ὁλόκληρον δύναται διορθῶσαι δήμον».

Πηγαίνουν οἱ Θρακιῶτες νὰ παλέψουν γιὰ τὸ δίκιο τῆς μακεδονικῆς γῆς κι᾽ ἐκπλήσσονται βλέποντας τὸν Ἅγιο Πορφύριο μὲς στὸ ξημέρωμα νὰ παίρνει ἀπ᾽ τὸ χέρι τὸν παπά τους γιὰ νὰ λειτουργήσει τὸ μοναστήρι του στὸ Μήλεσι.

Καλοῦν οἱ Θρακιῶτες τὸν Ἅγιο Παΐσιο, προτοῦ ἀκόμα ἀναχωρήσει στὴν θριαμβεύουσα τῶν οὐρανῶν τὴν ᾽Εκκλησία. Κι᾽ ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ εὐλογεῖ τὴν Ροδόπη ὅλη καὶ τὴν Θράκη, καθὼς βαδίζει μὲ τὸ σβέλτο καὶ χαρωπό του βῆμα ἀπὸ τὴν Παναγία στὰ Φατήριακα μέχρι τὶς ταπεινὲς χριστιανικὲς ψυχὲς στὸν Ἄρατο. Κι᾽ ὁ λόγος του σήμερα ἀναγεννᾶ ψυχές, φωτίζει τὰ σκότη, καθοδηγεῖ μὲ ἀσφάλεια πρὸς τὸ γαλήνιο λιμάνι, τὸν Χριστό μας.

Θυμᾶται ὁ ταπεινὸς λευΐτης τοῦ γειτονικοῦ χωριοῦ τὸν γέροντα ᾽Αρσένιο. Καὶ τὸ λείψανό του ποὺ φυλάει στὰ σπλάχνα της ἡ γῆ τῆς Θράκης χαρίζει ἐλπίδα καὶ εἰρήνη στὸν προσκυνητή, ὅπως ἔκανε κάθε μέρα καὶ τότε ὁ παλιὸς καθηγητὴς τῶν πατεράδων μας, ὁ ᾽Αθανάσιος Βίστας, ποὺ στήριζε καὶ συντρόφευε μοναχικά γεροντάκια ἐκεῖ γύρω ἀπ᾽ τὸ παλιό ποτάμι τῆς πόλης μας, ποὺ ἵδρυσε τὸν σύλλογο τῶν αἱμοδοτῶν καὶ ποὺ ἔσπειρε σὲ τόσες ψυχὲς γύρω μας τὸν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου.

Εἶδες, Θρακιώτη παππού, ὅπως στὰ χρόνια σου εὐδόκησε ὁ Θεὸς νὰ γεννηθεῖ στὴν γῆ τῆς Θράκης

ἕνας ῞Αγιος ποὺ καὶ σήμερα ἀπὸ τὸ μνῆμα του στὴν Αἴγινα μαρτυρεῖ πὼς ζεῖ Κύριος ὁ Θεός, ἔτσι καὶ τῶρα καὶ στοὺς χρόνους ποὺ θά᾽ ρθοῦν δὲν ἔπαυσε καὶ δὲν θὰ παύσει νὰ μᾶς ἀναπτερώνει μὲ τὰ μεγάλα δῶρα του πρὸς τὸν κόσμο: τοὺς ΄Αγίους Του.

Στὰ παλληκάρια τοῦ καιρού σου, ὅπως ἤσουν κι᾽ ἐσύ, παππού, στὴν γῆ τῆς Θράκης, φανερώθηκε ἡ παλαιὰ αρετή, φωλιασμένη στὶς καρδιὲς νέων ποὺ ἴσως κανένας δὲν τοὺς ἔδειξε τὸν δρόμο πρὸς τὸν Μαραθῶνα ἢ ταὶς Θερμοπῦλες, τὸν Διγενῆ ᾽Ακρίτα, τὰ Δερβενάκια ἢ τὸ Μανιάκι. ῞Ομως, φανερώθηκε! Καὶ σήμερα ἡ ἴδια ἀρετὴ φανερώνεται πάλι στὸ ἔπος τῶν παιδιῶν τῆς Ρωμηοσύνης ποὺ γράφεται στὸν ῞Εβρο, στὰ νοσοκομεῖα καὶ μπρὸς στὸ εἰκονοστάσι τοῦ σπιτικοῦ, ὅπου ἡ Ρωμηοσύνη κλίνει τὰ γόνατα καὶ ζεῖ ξανὰ τὸ θαῦμα τῆς θείας παρηγοριᾶς προσδοκώντας τὴν Ανάσταση.

Μὲ τὸ ἦθος σας, Θρακιώτισσα γιαγιά, Θρακιώτη παππού, μᾶς διδάξατε τὴν εὐαγγελικὴ παραγγελία πὼς ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ κρίνουμε κανέναν ἄνθρωπο, μὰ νὰ προσευχόμαστε γιὰ ὅλον τὸν κόσμο.

Μηνύματα ποὺ μᾶς στέλνει ἡ Ρωμηοσύνη τοῦ Νότου, κεῖ ἀπέναντι ἀπ΄ τοὺς ΄Αγίους Τόπους, ἀπ᾽ τὴν κυπριακή γῆ τῆς πικραμένης Παναγιᾶς, μᾶς μηνοῦν πὼς πάνω ἀπ᾽ ὅλα ἐκεῖνα ποὺ συμβαίνουν στὴν ζωή μας εἶναι ὁ Θεός. ῞Οχι γιὰ νὰ περιφρονήσουμε τὰ ἀνθρώπινα δεδομένα, ἀλλὰ γιὰ νὰ νικήσουμε τὸν φόβο τοῦ θανάτου. Νὰ γίνουμε φορεῖς ἐλπίδας, χαρᾶς, εἰρήνης, ἡρεμίας, ἡσυχίας, γενναιότητας στὶς καρδιὲς τῶν ἀδελφῶν μας. Μάλιστα τῶν αδελφῶν μας ἐκείνων ποὺ δὲν ἔχουν ἀντιληφθεῖ πὼς χωρίς τὸ Φῶς τοῦ Χριστοῦ, τὸ σκότος τοῦ φόβου γίνεται ἀβάσταχτο.

Πλέουμε μέσα σὲ μιᾶ Σαρακοστὴ ποὺ μᾶς μοιάζει ἀλλοιώτικη ἀπ᾽ τὶς ἄλλες. Παραχώρησε ὁ Κύριος μιᾶ συνθήκη γιὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσουμε, γιὰ νὰ ξανακερδίσει ὁ καθένας μας τὸν χρόνο ποὺ ἔχασε στὴν μέχρι τῶρα πορεία μας στὴν γῆ.

᾽Οδοδεῖκτες στὸν ὡραῖο αὐτὸ μόχθο, μαζὶ μὲ τοὺς ΄Αγίους τῆς πίστεώς μας καὶ τοὺς πνευματικούς μας πατέρες ποὺ λειτουργοῦν στὸ ἱερὸ Θυσιαστήριο καὶ διακονοῦν τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ, εἶστε κι᾽ ἐσεῖς, πατέρες, μητέρες καὶ ἀδελφοὶ ποὺ θυσιαστήκατε στὴν ἁγιασμένη γῆ τῆς Θράκης. Οἱ μνῆμες τῆς ἁπλῆς λαϊκῆς ζωής σας, τῆς ζυμωμένης μὲ Χριστὸ καὶ ΄Ελλάδα, ζωντανεύουν στοὺς καιρούς μας καὶ μᾶς ὁδηγοῦν στήν ἔξοδο ἀπ᾽ τήν ἀχλὺ τῆς ἀβεβαιότητας. Οἱ νέοι μαθαίνουν τοὺς χορούς σας, κοπέλες ρωτοῦν πῶς νὰ ζυμώσουν τὸ πρόσφορο, ἀνδρόγυνα ξαναζητοῦν νὰ μοιραστοῦν τὴν ζωή τους δίχως θορύβους καὶ κάτω ἀπ᾽ τὸ πετραχεῖλι τοῦ πνευματικοῦ τους, οἰκογένειες ξανανάβουν τὸ καντῆλι τῆς πίστης καὶ τῆς ἐλπίδας, ἐνθαρρυμένοι ἀπ᾽ τὸν λόγο τοῦ ποιητῆ:

Μὴν φοβηθεῖς
κεῖνον ποὺ στήριξε
στὴν πίστη πάνω τὴν ἐλπίδα.
Τὸν εἶδα στὴν ζωὴ νὰ μάχεται,
μὰ πάντα
ἀνίκητο τὸν εἶδα!
Καλή ᾽Ανάστασι!